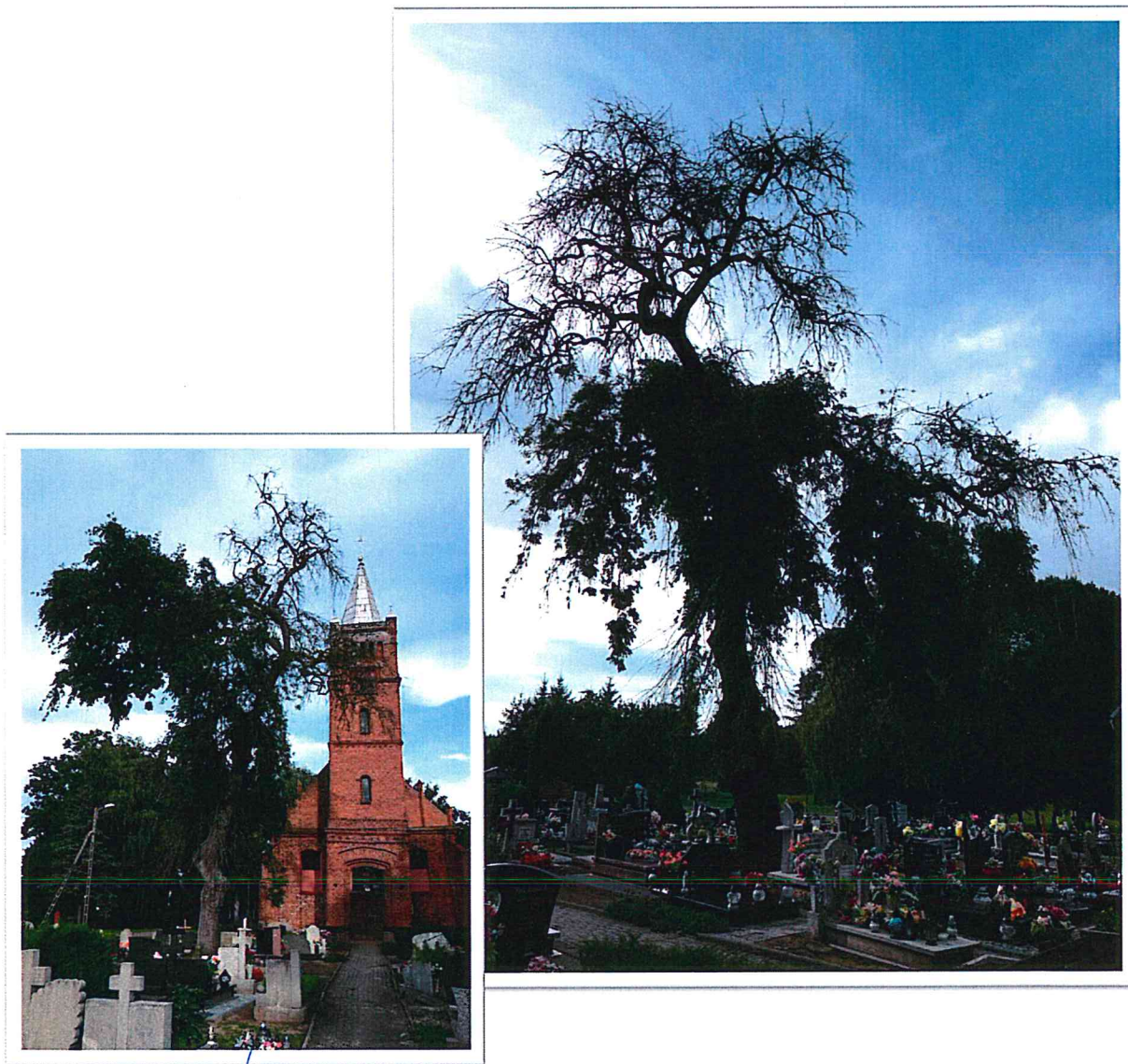

**Ekspertyza dendrologiczna pomnika przyrody -
jesionu wyniosłego w formie zwisłej [*Fraxinus excelsior* 'Pendula'],
rosnącego na terenie cmentarza przy kościele parafialnym
p. w. Św. Mikołaja w Królewie w gminie Stare Pole**

Opracowanie:

WYCINKA DRZEW

Adam Davidowicz

82-213 MIŁORADZ, ul. Krótka 1

tel. 509-606-970

NIP PL 579-183-13-83

2020-09-15

Miłoradz – wrzesień 2021 r.

PODSTAWA OPRACOWANIA:

1. wizja terenowa – wrzesień 2021 r.,
2. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1098),
3. materiały informacyjne ze strony internetowej Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody i portalu GEOserwis mapy – Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
4. materiały ze strony Narodowego Instytutu Dziedzictwa i Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.

ZAKRES OPRACOWANIA:

1. prace terenowe polegające na oznaczeniu gatunku, rozmiaru, stanu zdrowotnego oraz sprecyzowanie wytycznych konserwatorskich drzewa uznanego za pomnik przyrody,
2. sporządzenie części opisowej wyników ekspertyzy,
3. sporządzenie części graficznej przedstawiającej wyniki ekspertyz,
4. wykonanie dokumentacji fotograficznej.

METODYKA:

Ekspertyza dendrologiczna została wykonana w oparciu o prace terenowe przeprowadzone we wrześniu 2021 r., które obejmowały poszczególne działania:

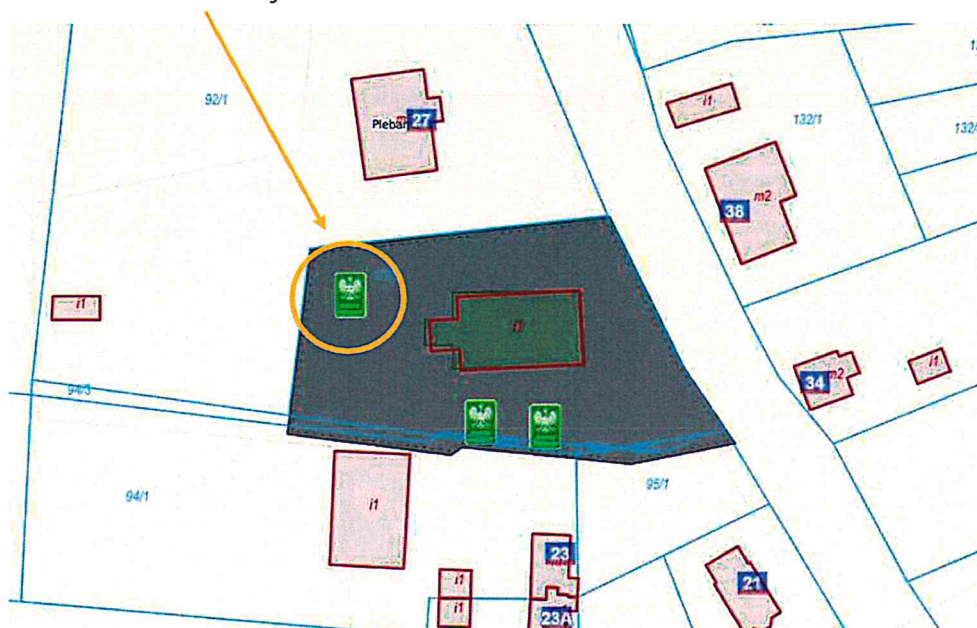
- zlokalizowanie istniejącego drzewa i wrysowanie jego lokalizacji w szkic poglądowy;
- określenie gatunku rośliny;
- pomierzenie parametrów drzewa – obwód pniowy mierzony na wysokości 130 cm od najwyższego punktu nasady korzenia, wysokość drzewa, zasięg korony;
- określenie stanu zdrowotnego i wad budowy;
- określenie statyki drzewa na bazie metody wizualnej VTA (*Visual Tree Assessment*). Metoda ta w 1993 roku została prawnie uznana w krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych jako narzędzie oceny zagrożenia wynikającego z osłabienia kondycji i statyki drzewa. VTA pozwala również zdefiniować działania niezbędne do przywrócenia bezpieczeństwa. Metoda rekomendowana jest przez International Society of Arboriculture (ISA). Ocenie poddano widoczne symptomy mające wpływ na utratę lub osłabienie stabilności drzewa jak też wzięto pod uwagę szacowane ryzyko i zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia;
- sporządzenie materiału zdjęciowego;
- prace kameralne objęły analizę materiałów zebranych w terenie oraz postawienie diagnozy, którą przedstawiono w wynikach ekspertyzy.

LOKALIZACJA DRZEWA:

Analizowany pomnik przyrody rośnie w północno zachodniej części cmentarza przy kościele parafialnym p. w. Św. Mikołaja w Królewie w gminie Stare Pole, na terenie działki nr 93/1 obręb Królewsko, gmina Stare Pole.

Drzewo rośnie na terenie wpisanym do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Elblągu z dnia 27.05.1994 pod numerem 360/94 (nowy numer 1457), jako: kościół parafialny p. w. Św. Mikołaja wraz z otoczonym cmentarzem, układem zieleni wysokiej i murem cmentarnym.

Szkic z zaznaczeniem lokalizacji drzewa:

FORMA OCHRONY PRZYRODY:

Analizowane drzewo zostało uznane za pomnik przyrody na podstawie Zarządzenie nr 21/88 Wojewody Elbląskiego z dnia 2 września 1988 r. w sprawie uznania niektórych tworów za pomniki przyrody Dz. Urz. Woj. Elbląskiego nr 24 poz. 711 z dnia 14.11.1988 r.

Kod Inspire: PL.ZIPOP.1393.PP.2209082.7715

Położenie geograficzne:

N - 54° 02' 39,6"

E - 19° 08' 16,4"

Dodatkowo w bardzo bliskiej odległości od drzewa, na południe od kościoła zlokalizowane są jeszcze dwa pomniki przyrody, również jesiony wyniosłe (o naturalnej formie wzrostu), o numerach Inspire: PL.ZIPOP.1393.PP.2209082.7713 i PL.ZIPOP.1393.PP.2209082.7714.

PARAMETRY DENDROLOGICZNE DRZEWA:

Gatunek: jesion wyniosły w formie zwisłej [*Fraxinus excelsior* 'Pendula']

Obwód na wysokości 130 cm – 254 cm (według danych na stronie GDOŚ – 245 cm)

Wysokość – ok. 18 m

Zasięg korony – ok 15 m

STAN ZDROWOTNY DRZEWA:

Drzewo rośnie na terenie cmentarza, w obrębie rzutu korony zlokalizowane są groby ziemne z różnych okresów. Ziemia pomiędzy nagrobkami nie jest utwardzona. Pień delikatnie odchylony od pionu z widocznymi nabiegami korzeniowymi. Na pniu widoczne krzywizny (typowe dla tej odmiany) oraz ubytek wgłębny (po amputacji konara) [Zdj. nr 4 i 5] na wysokości ok 3,5m, kondycja walów zasklepowych zarastających bliznę słaba o obniżonych tendencjach wzrostu. Wewnątrz ubytku widoczne wypróchnienie i rozkład drewna. Dodatkowo na pniu drzewa widoczne są na powierzchni ok 0,5 m² otwory wylotowe szkodników entomologicznych, z widocznymi śladami podejmowania próby przez drzewo do naturalnego zwalczenia szkodników [Zdj. nr 12]. Na wysokości ok 6 m stwierdzono również ubytek po amputacji konarów [Zdj. nr 7] – wały zasklepowe w dobrej kondycji zdrowotnej i silnymi tendencjami do zarastania blizny. Na wysokości ok 8 m stwierdzono skrócony konar (ok 1 m od pobocznic pnia) [Zdj. nr 8] z widocznym rozkładem wewnętrznym drewna. W koronie występuje posusz strukturalny, niekiedy obejmujący całe fragmenty konarów [Zdj. nr 9 i 11]. Na części obumierających gałęzi widoczne są niewielkie, rachityczne liście [Zdj. nr 10 i 11]. Taka sytuacja jest oznaką naturalnych procesów zamierania drzew w dojrzałej fazie wzrostu - rośliny te nie są w stanie dostarczyć do najwyższej położonych fragmentów korony odpowiedniej ilości składników mineralnych. Drzewo z zachowanymi procesami vitalności i żywotności, z cechami tworzenia dużej ilości posuszu, kwalifikuje się do przeprowadzenia prac pielęgnacyjnych.

WYTYCZNE DO PRZEPROWADZENIA PRAC PIELEGNACYJNYCH:

W celu zapewnienia bezpieczeństwa osób przebywających na terenie cmentarza konieczne jest wykonanie prac pielęgnacyjnych korony drzewa w zakresie usunięcia wszystkich obumarłych gałęzi i konarów. W wyniku przeprowadzenia tych prac korona ulegnie obniżeniu i zmniejszeniu do przyczyni się do poprawy statyki jesionu i zmniejszy ryzyko upadku lub wyrwania drzewa z korzeniami na skutek silnych powiewów wiatru.

Poprawa stanu zdrowotnego drzewa winna dotyczyć warunków siedliskowych w miejscu wzrostu drzewa. Ze względu, że drzewo rośnie na cmentarzu pomiędzy nagrobkami, a pod drzewem nie występuje ściółka zasadne byłoby podjęcie prób mikoryzowania gleby w obrębie rzutu korony drzewa. Zagwarantowanie drzewu możliwość wzrostu w zasobnym podłożu (wskazane byłoby ściółkowanie gleby w bezpośrednim otoczeniu korzeni np. poprzez wysypanie zrąbek) o właściwym poziomie natleniania gleby i odpowiednich warunkach wilgotnościowych realnie przyczyni się do poprawy kondycji zdrowotnej a zarazem zwiększy możliwość tworzenia barier ochronnych drzewa względem patogenicznych grzybów.

Rekomendowane jest zastosowanie specjalistycznych preparatów zawierających kultury naturalnych grzybów mikoryzowych dla jesionu - np. szczepionka ekto-mikoryzowa Mykoflor. Zasilenie korzeni drzewa właściwymi szczepami grzybnii spowoduje jej sukcesywny rozwój a w konsekwencji czego mikoryzy poprawią możliwości sorpcyjne korzeni drzewa. Jest to ważne działanie, zarówno w kwestii przywracania naturalnej równowagi biologicznej gleby na terenie silnie użytkowanym, oraz grzybnia rozrastając się zwiększa powierzchnię chłonną korzeni znacząco poprawiając kondycję roślin, wspomagając również wiele innych funkcji fizjologicznych.

MATERIAŁ ZDJĘCIOWY:

Zdj. 1 - Widok od strony południowej

Zdj. 2 - Widok od strony zachodniej

Zdj. 3 - Widok od strony północno-wschodniej

Zdj. 4 – odchylenie pnia, nabiegi korzeniowe i ubytek pnia nr 1

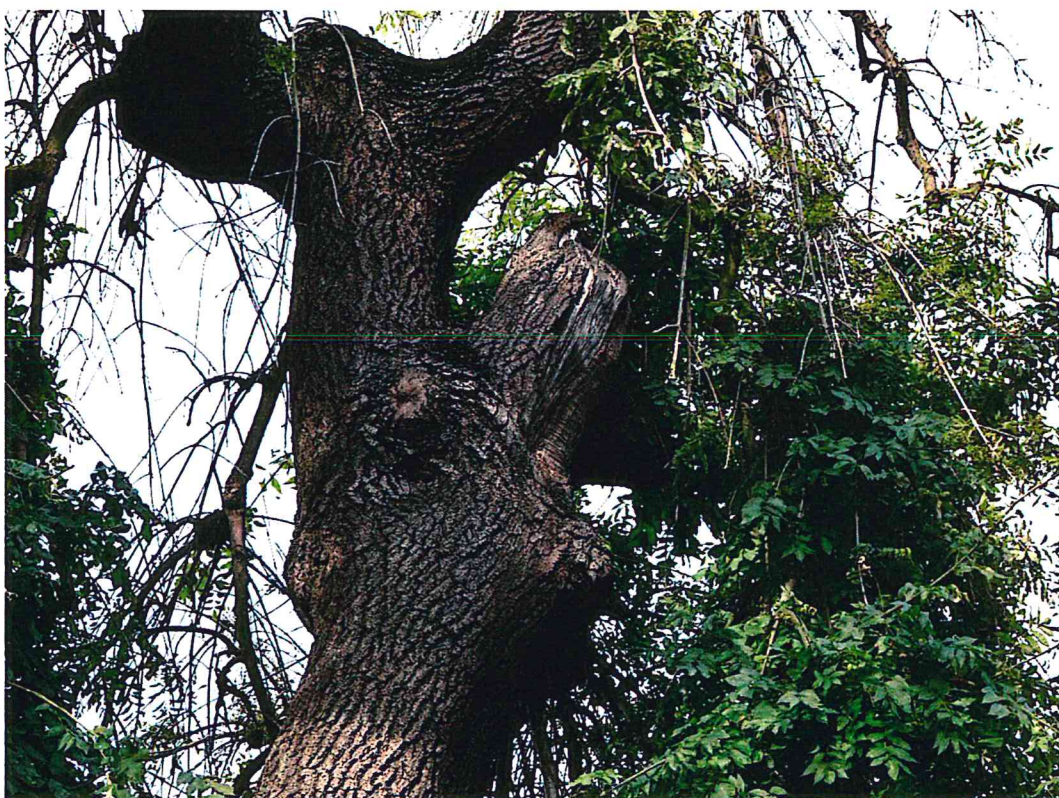
Zdj. 5 – obumarłe fragmenty korony i ubytek pnia nr 1

Zdj. 6 – odchylenie pnia i nabieg korzeniowe

Zdj. 7 – ubytek pnia nr 2 i obumarłe fragmenty korony

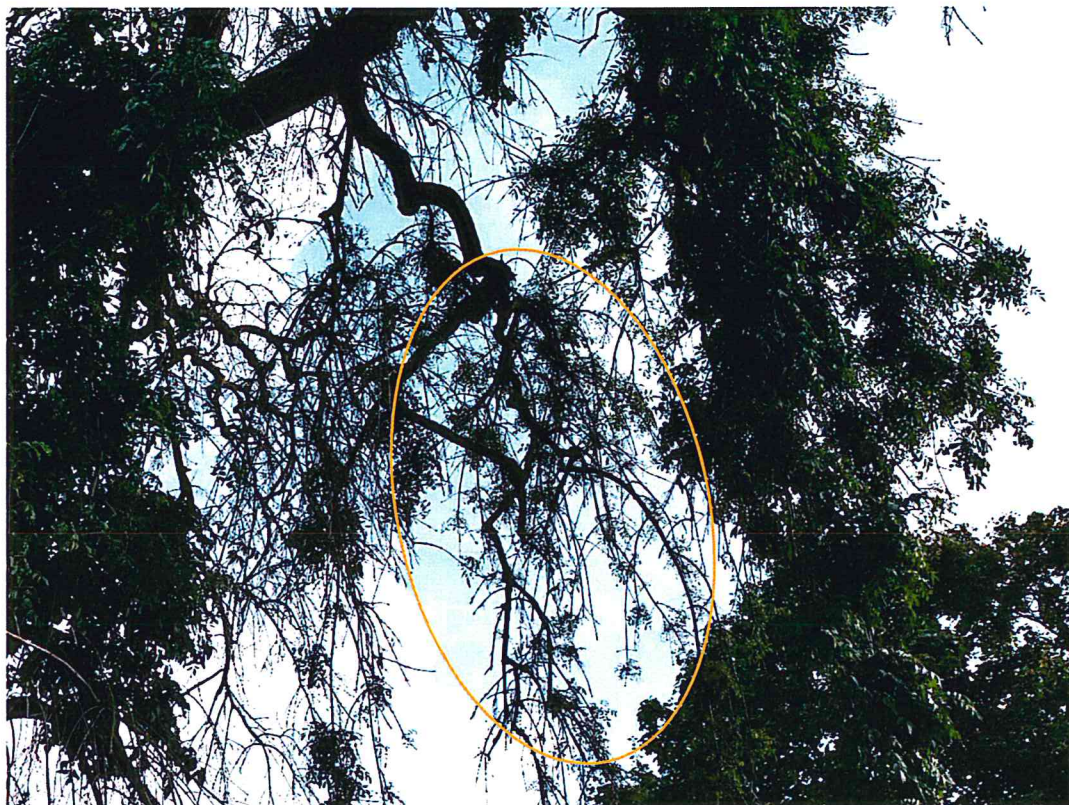
Zdj. 8 – amputowany fragment konara z widocznym rozkładem drewna i tworzeniem się wypróchnienia

Zdj. 9 – całkowicie obumarły fragment korony

Zdj. 10 – pojedyncze rachityczne liście w części obumierającej korony

Zdj. 11 – zamierające fragmenty korony

Zdj. 12 – widoczne ślady – ok. 0,5 m² powierzchni kory z otworami wylotowymi szkodników entomologicznych (zdjęcie przedstawia jedynie fragment śladów żerowania owadów)